

Қазақ тіліндегі экрандық дикторды Windows ОЖ-де қолдану

«Ш. Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ұлттық- ғылыми практикалық орталығы» КеАҚ және ЖК “KRATER”, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі Тіл саясаты комитеті тапсырысы бойынша «Көру қабілеті бұзылған адамдарға арналған қазақ тіліндегі сөйлеу синтезі бар экрандық қол жеткізу бағдарламасын әзірлеу» жобасы аясында, Windows операциялық жүйесінде тегін пайдаланылатын "Экрандық диктор" қосымшасын(плагин) әзірледі.

1. Windows экрандық дикторын орнату кезеңі

Егер сіз Windows жүйесіндегі компьютерді пайдаланып жатсаңыз, экрандық дикторға қол жеткізу үшін веб-шолғышыңызда <https://screenreader.tilqazyna.kz/> сайтына өтіп, Жүктеулер мәзіріне өтіп Windows-ке арналған плагинді жүктеп алуыңыз қажет. Экраннан оқу құралын пайдаланып жатсаңыз, h немесе тақырып пәрменін теру арқылы сайтқа өтуге болады.

1.1. NVDA қосымшасы

Компьютерде қазақ тіліндегі экрандық дикторды іске қосу үшін NVDA немесе SAPI5 бағдарламасын орнату керек.

1.2. NVDA add-on плагині

NVDA Screen Reader бағдарламасын іске қосу үшін сайттан жүктелген файлды орнатыңыз.

NVDA плагинін орнату кезінде NVDA жұмыс істеп тұрғанын ескеріңіз.

Tilqazyna kaz-1.0.0.nvda-addon файлында enter пернесін басыңыз және орнатуға рұқсат беру иә / жоқ опциясы бар диалогтық терезе пайда болады. Жалғастыру үшін иә түймесін басыңыз.

Алайда, орнатуға рұқсат алғаннан кейін, орнату процесі басталады, ол біраз уақытты алады және компьютердің жылдамдығы мен қуатына байланысты өзгереді.

Орнату процесі аяқталғаннан кейін иә/жоқ немесе иә опциясы бар NVDA-ны қайта іске қосқыңыз келетінін сұрайтын диалогтық терезе пайда болады, бұл жаңадан орнатылған қондырма жұмыс істеуі үшін NVDA-ны қайта іске

қосуды талап етеді. Сондықтан NVDA-ны қайта іске қосу үшін иә опциясын басыңыз.

2. Экрандық дикторды қолдану кезеңі

Windows операциялық жүйесі

2.1. NVDA Add-on

Tilqazyna kaz-1.0.0 қосымшасын NVDA жүйесінде орнатқаннан кейін синтезатор терезесінен Qazaq lang параметрін таңдап, оны қосыңыз.

2.1.1. Синтезаторды таңдау

Параметрлер preferences/settings/speech/synthesizer/change бөліміндегі NVDA бағдарламасы мәзірінен Qazaq lang қолданбасын іске қосыңыз. Немесе ctrl+nvda+s жылдам пәрмені арқылы.

Егер NVDA бағдарламасында қазақ тілі орнатылған болса, оны NVDA мәзірі/негізгі параметрлер/параметрлер/динамиктер/өзгерту тармағынан таңдаңыз.

2.1.2. Дауыстарды басқару

Qazaq lang синтезаторын басты синтезатор ретінде таңдағаннан кейін сізге 3 түрлі дауыс қолжетімді болады:

Ер1, ер2, әйел1.

Бастапқы дауыс ретінде ер1 дауысы таңдалады. Дауыс таңдалғаннан кейін сізге өз қажеттілігіңізге қарай, дауыстың жылдамдығы, қатаң, тембірін өзгерту параметілері қолжетімді болады.

Ескерту

Қазақ тіліндегі экрандық диктор сөздерді, мәтіндерді жақсы дыбыстауы үшін операциялық жүйенің, басқа да бағдарламалардың тілі қазақ тілінде болу қажет.